

"מפרי הארץ"

פרשת מטות מסעי

" ולראובני ולגדי "

במקרא יב' החל בנחלת ראובני וגדי והפסיק העניין והחל בנחלת שבט מנשה, ואח"כ סיים בנחלת ראובן וגד, ולא דבר ריק הוא אלא נראה עפ"י שיש להתבונן עוד שהרבה משה רבינו חלקת חצי שבט מנשה הרבה לפי ערך שני השבטים אלו, וגם לא התנה עמהם תנאי בני גד ובני ראובן.

ונראה דבשביל שראה משה רבינו דבעבר הירדן כוח התורה מעט, כמש"כ לעיל בשם האדר"נ, על כן ישתדל להשתיל בקרבם גדולי תורה שיאירו מחשכי ארץ באור כוח שלהם.

היינו גדולי תורה היינו ראשי ישיבות.

ומשום כך הרבה להם הדרך עד שנתרצו.

זהו סדר הפרשה שהוכיח משה לישראל שהחל לחלוק נחלת בני גד ובני ראובן, ולא יכל לגמור עד שדבר עם חצי שבט המנשה, וגמר עימהם ונתרצו בחלקם, אז ידע משה לגמור חילוק נחלת בני גד ובני ראובן, ודבר זה היה ידוע לכל ישראל ובאותה שעה, ואח"כ סיפר להם העניין כמה השתדל להשתיל בקרבם גדולי תורה.

ומזה ילמדו לדורות להשתדל לדור במקום תורה דוקא כי בזה תלוי חיי ישראל.

ואפילו לענין קבורה אמרו חז"ל (שם) שטוב להיקבר במקום תורה כמו במעלת ארץ ישראל כל זה הראה משה רבינו לדורות מה שעשה בזמנו. {נציב חומש דברים פרק ג' פסוק טז'}

מכאן נצא ונלמד על דברי הגמרא במסכת ברכות עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות לעלות לארץ ישראל ונשאלת השאלה למה? למה עכשיו הם שם, והתשובה היא כדי להעמיד את הגולה רואים מהנציב שהתורה מעמידה את כלל ישראל.

וכבר האריך על זה בעל המסילת ישרים איך שהתורה מעמידה את האדם ובלעדיה האדם הוא לאין ואפס בעולם.

שאלו פעם את הגר"א על פרישות והוא ענה שפעם העניין היה לפרוש בסתר היום אם כל הקלקולים של דורו אמר שצריך לצעוק ברחוב אני רוצה להיות פרוש.

התורה מרוממת את האדם, הקלוזינבורג רבה אמר שמרוממתו הכוונה לא רק על הארציות אלא על המצוות והמעשים טובים גם כן, כי מעשים טובים מצוות בלי תורה חסרים, והתורה נותנת תבלין. וכן כתוב "יהודה שילך לפניו" שיעקב שלח את יהודה לארץ מצרים שיקים לו ישיבה במצרים.

שואלים על המשנה באבות אין אני דר אלא במקום תורה הרי כסף וזהב היה עוזר לו להפוך מקום שללא תורה למקום תורה?

אלא שמקום שללא תורה חסר אין לו מציאות "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות לעלות לארץ ישראל" כי אין להם מציאות בחוץ לארץ היציקה היא במקום אשר "עיני ה' אלוקך בה" "פה אשב כי איתיה" "מקום תורה".

האדם מושפע מהמקום שבו הוא נמצא (עיין רמב"ם הלכות דעות פרק ו' הלכה א') לפני שמשה לא סיכם עם חצי שבט המנשה לא היה שייך לעשות שום תנאים, הנציב קרא לאפשרות הזאת בעיני משה "מוץ" [תהום] [עיין באבות דרב נתן סוף כו'] "כי נר מצווה ותורה אור". שנזכה לכל המשתמש בטל תורה טל תורה מחייהו.

סדר "מפרי הארץ" הלכה

אורוז זויים

א' בית כנסת שהוצאו החוצה ספרים ישנים מהאוצר וכתבו שזה הפקר וכל מי שרוצה יכול לבא לקחת האם אנשים בשבת יכולים לקחת את הספרים?

תשובה: אפשר למרות שלתת מתנה בשבת אסור אבל לזכות מין ההפקר מותר {מופיע בשמירת שבת כהלכתה}

ב' מי שלא התפלל שחרית והיה חזן במנחה האם יכול לצאת בזה חובת תשלומים?

תשובה: אם כיון יצא לא כיון לא יצא ויחזור להתפלל. {עין סי' קח'}

זושיץ משיפט

א' האם מי שהזיק גוי חייב לשלם?

תשובה: החזון איש מחייב והים של שלמה פוטר.

ב' האם יש בעיה להסתכל על מחשב חדש של חברו ולהתפעל ממנו?

תשובה: אם מכניס עין הרע אסור ואם עין טובה מותר {עין בבא בתרא ב':} שאסור לעמוד על שדה חברו כשהיא עומדת בקומותיה.

אבן העזר

א' האם לכהן מותר להתחתן אם בת של גיורת?

תשובה: אם אבא מישראל מותר {עין סימן ז' סעיף יא'}

ב' האם המסדר קידושין צריך לשתות מהיין של ברכת האירוסין?

תשובה: יש שהחמירו לשפוך קצת על היד ולטעום {עין סימן מד'}

יורה דעה

א' האם צריך להפריש חלה מקישיקה ששמים בצולנט?

תשובה: אם עושים שיעור חלה צריך להפריש בלא ברכה.

ב' חתך בסכין חלבי שניצל בשרי האם הסכין נטרפת?

תשובה: אם היה השניצל קר סגי בהדחה. {עין צד'}

מעשה

בן מלך שנשלך לכפר איכרים פשוט, עקב חוצפתו, על ידי הוריו שילמד לקח, אבל לא שלחו אותו חסר כל, אמרו לו שאם יניח פתק תחת השטיח הוא יענה ויקבל מבוקשו, וכך הוי. אבל ישר ביום הראשון החלו התקריות לבא אחר זה לגלגו לו על חולצתו המגוהצת, על הסכו"ם שהוא אוכל איתו, על אצילות הליכתו. וכאשר סיפר להם שהניח פתק ונענה. רק העלה את זלזולם בו ולא האמינו לו שהוא בן של מלך. עד שבא המלך ומיד ראו כולם שהוא לא אחר מאשר בן המלך באמת.

כך אנו בעולם בני מלך נאצלים המכבדים את קונם, ועל קבלת תפלותינו אומרים העולם מקרה, אבל כשיום יבא והמלך יגיע כולם יראו שהצדק איתנו, במהרה בימינו אמן.